

lem Pastor Ifversen og Mureren, er man imidlertid kommen til et afgørende Punkt. Thi Pastor Ifversen har ikke villet gaa ind paa at bevare Skinnet. Han har ikke villet indlade sig paa at bruge nogen af disse Formularer, som kunde lempe det igennem. Han har stillet sig paa et bestemt kirkeligt Standpunkt, og paa den anden Side har Mureren lige saa bestemt krævet sin borgerlige, juridiske Ret. Jeg skal ikke dømme Parterne imellem. Sagen er jo for Retten, den vil sandsynligvis komme til at gaa alle forskellige Instanser igennem, vel sagtens lige til Højesteret. Men jeg vil blot gøre opmærksom paa, at hvilken Dom der end fældes ved Retten, saa hjælper det os i Virkeligheden ikke ud af Vanskeligheden. Der trænges til en Forandring i Lovgivningen, vi maa have Spørgsmaalet klarat saaledes, at Staten faar sin Ret og Kirken sin. Og jeg er derfor meget taknemmelig, fordi Ministeriet saa resolut har taget Skridtet fuldt ud og foreslaaet almindelig borgerlig Ægteskabs Indstiftelse. Borgerligt Ægteskab for fraskilte alene har man undertiden haft Forslag om, og ligeledes om valgfrit borgerligt Ægteskab. Men der er ingen af Delene, der løser Vanskelighederne. Ved borgerligt Ægteskab for fraskilte er der den Ulempe, at der sættes en Plet paa de fraskiltes Ægteskab, det betragtes som en løsere Forbindelse, og det kan Staten ikke være tjent med. Staten har givet Bevilling til det nye Ægteskabs Indgaaelse, efter de borgerlige Love er Ægteskabet mellem fraskilte over for Staten lige saa gyldigt som ethvert andet Ægteskab, og man kan ikke være tjent med, at det betragtes som en ringere Art af Ægteskab borgerligt set. Og kirkeligt set hjælper det heller ikke. Det er nemlig ikke blot Spørgsmaalet om fraskiltes Vielse, der volder kirkelige Vanskeligheder. Det kan i mange Tilfælde være andre Grunde. Det kan være, fordi de vedkommende ere aabnbare Fornægttere, eller fordi de vedkommende have ført et vitterligt forargeligt Levned, at en Præst finder det stridende mod sin Samvittighed at indstifte deres Ægteskab i den treenige Guds Navn. Borgerligt Ægteskab for fraskilte alene hjælper altsaa ikke. Og valgfrit borgerligt Ægteskab raader heller ikke Bod paa

Sagen. Det giver en tilsyneladende Frihed, men det er i hvert Fald kun en Frihed til den ene Side. Præsten bliver ved at være bunden, naar man har valgfrit borgerligt Ægteskab, saa det staar til Parterne selv, om de ønske det borgerligt eller kirkeligt indstiftet. Hvis de have Ret til at forlange hvilken af Delene de selv ville, saa have de for saa vidt Frihed, men saa vil det ikke være muligt for Statsmyndigheden at tillade Præsten at nægte at indvie de Ægteskaber, som man har Ret til at forlange kirkeligt indviede. Dertil kommer, at der er en anden Vanskelighed ogsaa for de vedkommende selv, en Vanskelighed, som maaske ikke har saa stor Betydning, men som dog i visse Tilfælde kunde faa det. Naar man har Valg mellem kirkelig og borgerlig Vielse, skal man nemlig ogsaa træffe et saadant Valg. Den, der bliver borgerlig viet, vil ikke kunne blive kirkelig viet. Der kunde maaske findes en Form derfor, men denne findes ikke nu. Det vilde sagtens kun være i faa Tilfælde, man fik Brug for det, men det kunde tænkes, at der var dem, som paa et vist Tidspunkt i deres Liv af en eller anden Grund kun ønskede borgerlig Indstiftelse af Ægteskabet, men som senere følte Trang til at faa kirkelig Indvielse af deres Ægteskab, og det vilde det vanskelige kunne faa, naar man havde valgfrit borgerligt Ægteskab. Kun naar man har almindelig borgerlig Ægteskabsindstiftelse, saaledes som nu er foreslaaet, staar baade Staten og Kirken frit. Jeg ser ikke rettere, end at vi i Virkeligheden derved klare alle Skær. Ægteskabet bliver loylig stiftet, naar Papirerne ere i Orden, den kirkelige Vielse paatvinges ingen, men bliver en frivillig Sag, som enhver kirkelig Handling bør være, og Præsterne faa den fornødne Frihed for deres Vedkommende. Det er ganske vist, som min ærede Sidemand (Høgsbro) fremhævede, at § 20 ikke lægger Afgørelsen i Præstens, men i Biskoppens Haand; og naar man ser i Motiverne, Side 17, staar der ganske rigtigt, at disse Sager maa afgøres efter almindelige „kirkeretlige“ Regler, at de ikke kunne betragtes som „personlig-konkrete“ Spørgsmaal, og at Afgørelsen ikke kan overlades til den enkelte Præsts „subjektive“ Skøn. Men